

POSEBNA IZDAJA

Direktor Prleške razvojne agencije Goran Šoster:

Obstaja konsenz za skupni razvoj

Prlekija ima status subregije, v partnerstvu enajstih občin pa obstaja nek konsenz, da je smiselno razmišljati o skupnem razvoju, je v pogovoru za STA

povedal direktor Prleške razvojne agencije Goran Šoster. Dejstvo, da nimajo nekega centra, je zanj lahko pomanjkljivost, saj kadri in potencial uhajajo v druge centre moči okoli Prlekije.

stran 2

V.d. direktorja LTO Prlekija Ljutomer:

V Prlekiji na področju turizma še veliko neizkoriščenih priložnosti

Turistična ponudba v Prlekiji je zadovoljiva, še vedno pa je veliko neizkoriščenih priložnosti v kmetijstvu, vinogradništvu in termalnem turizmu. "Avtentični lokalni izdelki, kot sta prleška tunka in vino, so tisti, ki jih lahko spet obudimo in bolje spravimo v promet," je za STA povedal v.d. direktorja LTO Prlekija Ljutomer Andrej Vršič.

stran 4

Predsednik pridelovalcev sladkorne pese Kosi:

Kapitalski interes za obuditev proizvodnje obstaja

Združenje pridelovalcev

Sladkorne pese nadaljuje svoje aktivnosti za vnovično ožvitev pridelave in predelave sladkorne pese po letu 2017, ko bodo v skladu z letošnjim sklepom Evropske komisije padle sladkorne kvote. Kot je povedal predsednik združenja Miroslav Kosi, kapitalski interes za vlaganje v tovarno obstaja, a je še vedno tudi precej ovir.

stran 5

VABILO

Slovenska tiskovna agencija vas vljudno vabi na regionalni forum z razpravo »Evropske poti in sredstva za razvoj Slovenije«, ki bo potekala v petek, 29.

novembra, ob 10. uri v Ljutomeru.

Forum, ki ga pripravljamo v sodelovanju z Informacijsko pisarno Evropskega parlamenta v Sloveniji in Občino Ljutomer, bo potekal v prostorih Glasbene šole Slavka Osterca (Prešernova ulica 8, Ljutomer), v pogovoru pa bodo sodelovali:

Zofija Mazej Kukovič, evropska poslanka (SDS/ELS),

Ivo Vajgl, evropski poslanec (Zares/ALDE),

mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo in okolje Vlade RS in

Goran Šoster, direktor Prleške razvojne agencije.

Udeležite se razprave o regionalnem razvoju Slovenije, možnostih črpanja evropskih sredstev v finančni perspektivi 2014-2020 in s tem povezanimi vprašanji sprejemanja odločitev v Sloveniji in EU ter o prednostnih razvojnih projektih za podeželje s poudarkom na Prlekiji in Prekmurju. Razpravi bo sledila krajša pogostitev.

***

RSVP: Prosimo za potrditev Vaše udeležbe na el. naslovu

klubsta@sta.si ali na tel. 01/24 10 127/128

do četrтка, 28. novembra.

Veselimo se skupnega druženja!

Direktor Prleške razvojne agencije Goran Šoster:

Obstaja konsenz za skupni razvoj

Ljutomer, 27. novembra (STA) – Prlekija ima status subregije, v partnerstvu enajstih občin pa obstaja nek konsenz, da je smiselno razmišljati o skupnem razvoju, je v pogovoru za STA povedal direktor Prleške razvojne agencije Goran Šoster. Dejstvo, da nimajo nekega centra, je zanj lahko pomanjkljivost, saj kadri in potencial uhajajo v druge centre moči okoli Prlekije.

Število podjetij v regiji zadnja leta sicer narašča, hkrati pa se niža število delovnih mest. Čemu pripisujete takšno stanje?

V zadnjih letih smo bili deležni precejšnjega prestrukturiranja na tem področju. V daljni preteklosti smo tudi pri nas imeli nekatera velika podjetja, kot so bili Tehnostroj, MTT, Tovarna sladkorja Ormož, a je večina od teh ugasnila. Na srečo je bil ta proces relativno mehek, saj si je večina ljudi uspela najti delo v manjših podjetjih. S tem je bilo oblikovano zdravo jedro malega gospodarstva, ki je sicer bilo značilno za to območje že več desetletij pred tem in danes že tvori večji del BDP v regiji. Še vedno pa je tudi nekaj velikih podjetij z več sto zaposlenimi, ki pa so podvržena nihanjem globalnega gospodarstva ter predstavljajo določeno mero tveganja. Nimamo pa ta trenutek pri nas podjetja, ki bi predstavljalo kakšno tempirano bombo v socialnem smislu.

V regiji imate nekaj izkušenj s tujimi delodajalci. Tukaj je največji delodajalec Carrera Optyl, Opekarna Wienerberger, nenazadnje tudi kapital v največji vinski kleti je prišel od zunaj. Koliko poudarka v vaših načrtih dajete morebitnim novim tujim vlagateljem?

Vsekakor ti investitorji k nam niso padli čez noč, saj obstaja precejšen nabor potencialov, ki so jih tuji vlagatelji prepoznali kot ustrezne za svoje naložbe. Za vsakim od njih stoji svoja zgodba, zaradi česa so se odločili svoj denar naložiti ravno pri nas. A brez tega, da bi javni sektor zagotovil javno infrastrukturo po primerni ceni, ne bo šlo. To pa je v Prlekiji težava, saj so občine večinoma imele posluš za morebitne specifične potrebe tujih vlagateljev, a je odločilno makroekonomsko okolje. Investitor se namreč najprej vpraša o državi, šele potem pa o mikrolokacijah. In v slednji smo zagotovo konkurenčni, medtem ko se v primerjavi s sosednjimi državami bojim, da svojih konkurenčnih prednosti nismo še niti razvili, kaj šele izkoristili.

Sicer pa ima prleško podeželje še vedno največ priložnosti v kmetijski in s tem povezani turistični dejavnosti. Kaj je bilo na področju povezovanja kmetijstva in turizma narejenega v sedanji finančni perspektivi in kakšni so načrti na tem področju?

Za doslej najuspešnejši pristop se je izkazalo oblikovanje LAS Prlekija, ki je prevzela odgovornost za izvajanje programa Leader, preko katerega smo uspeli pridobiti že več kot milijon evrov nepovratnih sredstev za različne male projekte na podeželju. Pokazalo se je, da imamo, kar se tiče podeželja, največ razvojnih potencialov na področju turizma, kulture in pridelave zdrave hrane. Tukaj je kar nekaj nevladnih organizacij, malih podjetij in posameznikov že dokazalo uspešnost na trgu. Pri tem pa je zelo pomembno sodelovanje in če smo tega najprej vzpostavili s povezovanjem vinskih cest, je to zdaj že preraslo v zelo perspektivno jedro za to, da bo tudi naslednja lokalna razvojna strategija, ki jo bomo začeli pripravljati v začetku prihodnjega leta, dobila večji poudarek na ustvarjanju novih delovnih mest ter oživljanju podeželja. Letos smo dokončali pripravo območnega razvojnega programa, pred nami pa je še potrjevanje regionalnih razvojnih programov za Pomurje in Podravje. V vseh teh razvojnih dokumentih ima turizem na podeželju visoko prioriteto.

V Sloveniji se kmetijska proizvodnja ne povečuje kljub večjim možnostim za subvencije. Kaj lahko v vaši regiji storite za ustavitev negativnega trenda in povečanje stopnje samooskrbe? Bi v tej luči lahko pomembno vlogo igrala morebitna oživitev pridelave sladkorne pese?

Kar se tiče slednje, so razmere po svoje absurdne. Pridelovalci so namreč najprej relativno poceni "prodali" svojo priložnost, saj so imeli tovarno sladkorja najprej v svojih rokah, nato jo prodali tujcem, doživeli ukinitve tovarne, zdaj pa opazujemo vnovične poskuse vzpostavljanja. S tem pravzaprav ni nič narobe, saj je v kontekstu samooskrbe smiselno vzpostaviti ponovno predelavo sladkorja. Več argumentov govori v prid temu, eden od teh je tudi potreba po razširitvi kolobarja, ki bi nedvomno prispevala k izboljšanju kmetijske pridelave....

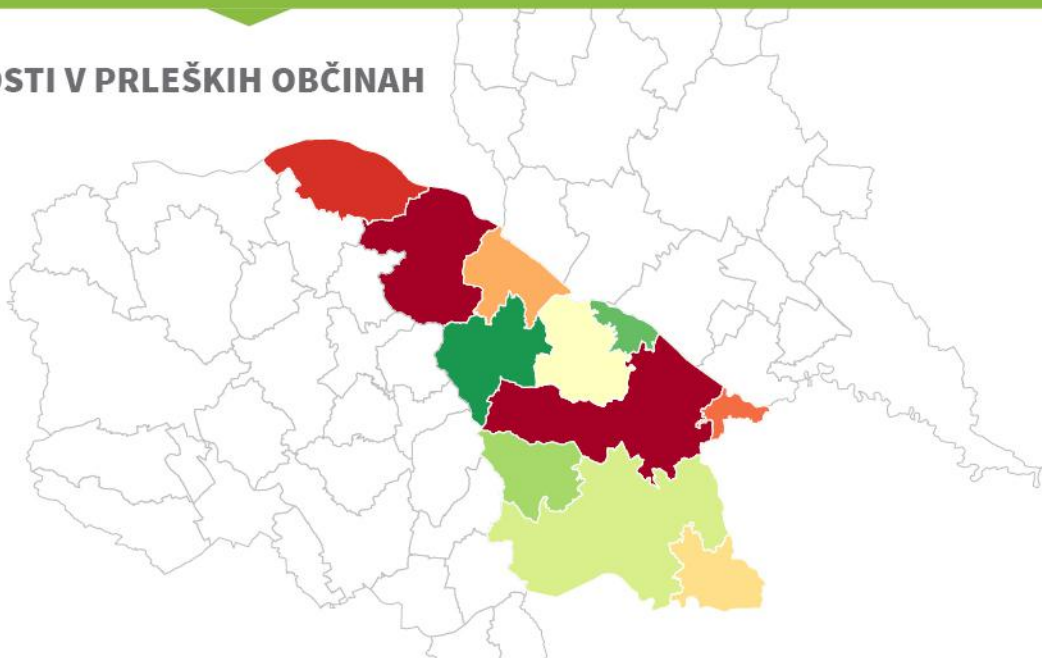
PRLEKIJA

Na območju enajstih občin Prlekije se število gospodarskih družb zadnjih deset let stalno povečuje, kljub temu pa število zaposlenih ves čas pada. Več kot devetodstoten padec zaposlenih je več kot dvakrat višji od povprečja v Sloveniji. Načrtovano zmanjševanje zaostanka za razvitejšimi deli Slovenije je prepočasno. Kljub temu je na nekaterih področjih napredek vendarle opazen. Zato so pomembna tudi evropska sredstva - jih v regiji znajo izkoristiti? Največji del razvojnih sredstev je regija pridobila iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, ob tem pa so uspešno izvajali tudi projekte v okviru Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Evropskega socialnega sklada. V manjši meri, kot je bilo načrtovano, so bile organizacije in posamezniki uspešni pri razpisih v okviru posebnega zakona o Pomurju. Regija pa je bila zelo skromna tudi na področju koriščenja razvojnih sredstev v okviru čezmejnih programov.

STOPNJA BREZPOSELNOSTI V PRLEŠKIH OBČINAH

Slovenija - 12,6%

6

milijonov evrov čistega dobička je leta 2011 ustvaril največji zaposlovalec Carrea Optyl.

10

odstotkov vseh slovenskih vinogradniških površin je v Prlekiji.

4350

družinskih kmetij je v regiji.

594

milijonov evrov potrebujejo v regiji za vse prijavljene razvojne projekte.

55.125

prebivalcev živi v prleških občinah.

120.000

turistov letno obiše regijo.

v.d. direktorja LTO Prlekija Ljutomer Andrej Vršič

V Prlekiji na področju turizma še veliko neizkoriščenih priložnosti

Ljutomer, 27. novembra (STA) – Turistična ponudba v Prlekiji je zadovoljiva, še vedno pa je veliko neizkoriščenih priložnosti v kmetijstvu, vinogradništvu in termalnem turizmu. "Avtentični lokalni izdelki, kot sta prleška tunka in vino, so tisti, ki jih lahko spet obudimo in bolje spravimo v promet," je za STA povedal v.d. direktorja LTO Prlekija Ljutomer Andrej Vršič.

Prlekijo je po podatkih iz Območnega razvojnega programa Prlekija 2014-2020 v letu 2011 obiskalo 113.086 turistov, od tega 26,4 odstotka iz tujine. To znaša 2,7 odstotka vseh turistov v Sloveniji in je enako v primerjavi z letom 2007.

Pokrajina med Dravo in Muro, kjer se konča gričevnati svet Slovenskih Goric in začne pomurska ravnica, je po navedbah Lokalne turistične organizacije (LTO) Prlekija Ljutomer dežela bogate kulinarike, vrhunskih vin, vijugastih terasastih goric, pojočih klopotcev, bogate kulturne, naravne in etnološke dediščine, termalnih vrelcev in zdravilišč ter kasačev.

Ali te naravne in kulturne vrednote uspete izkoristiti za namene turizma? Kakšna je trenutno turistična ponudba regije?

Imamo večje termalne nosilce turistične ponudbe (Radenci, Banovci, Bioterme Mala Nedelja) in manjše, kot so turistične kmetije, vinske kleti in muzejske zbirke. Imamo tudi že kar nekaj kolesarskih in pohodnih poti, ni pa mestnih hotelov v Gornji Radgoni, Ormožu in Ljutomeru, kar je velika pomanjkljivost. Prleki še nismo uvideli prednosti turizma ali pa si ne upamo.

Ste na področju turizma v regiji izvajali kakšne čezmejne oziroma evropske projekte?

Med projekti, v katerih je sodelovalo več občin, je bil projekt kolesarskih in pohodnih poti Hiking & Biking, ki je sodil v okvir teritorialnega sodelovanja med Slovenijo in Avstrijo. Zgradilo in označilo se je veliko poti, naredile so se brošure in zemljevidi. Podoben projekt je bil projekt Mura Drava Bike, prav tako v teritorialnem sodelovanju med Slovenijo in Avstrijo.

Konkretno smo bili v sedanji finančni perspektivi partner na dveh evropskih projektih. Prvi je slovensko-hrvaški projekt Kult Pro, ki je že zaključen. Drugi je projekt City Cooperation, ki se končuje marca 2014. Gre za projekt, v katerega je vključenih 24 mest iz Slovenije, Avstrije in Madžarske in se nanaša na mestni marketing in promocijo. S tem projektom želimo nadaljevati tudi v prihodnje, pri čemer se želimo osredotočiti na obnovljive vire energije.

Bi bilo na področju razvoja turizma mogoče narediti več?

Ljudje nikoli nismo zadovoljni in nikoli nimamo dovolj. Tudi Prlekija bi lahko naredila več skupnih projektov. Sam na primer pogrešam več skupne promocije, da bi skupaj promovirali Prlekijo kot blagovno znamko in naše produkte. Tržiti je namreč treba hrano, pijačo in seveda termalno vodo, ki so najpomembnejši segmenti našega turizma. Na to lahko obesimo še malo kulture, tradicije in aktivnega preživljanja prostega časa, kot je kolesarjenje in pohodništvo, pa imamo vse.

Kako se turizem v regiji povezuje s kmetijstvom in razvojem podeželja?

Tu bi se morda dalo več narediti, predvsem na področju ekološkega kmetovanja in prodaje naših izdelkov, predvsem vina, ki še nima tiste cene, ki bi jo moralo imeti. Imamo kar nekaj odličnih turističnih kmetij, pri eko kmetijah pa bi si želeli več ponudbe in zaloge. V naših turističnih programih imamo sicer vključeno turistično ponudbo kmetij in vinogradnikov ter muzejskih zbirk. V vinoteki v Jeruzalemu prodajamo vina 32 vinogradnikov iz Ljutomersko-Ormoškega okoliša. V trgovini s spominki prodajamo bučno olje, bučnice, med in žganja samo prleških proizvajalcev.

Kaj si na tem področju obetate od nove finančne perspektive EU (2014-2020)?

Sam še ne vem, katere bodo prioritete v novi finančni perspektivi. Mislim pa, da so možnosti v ekološkem kmetovanju in prodaji teh produktov turistom in domačinom. Sirarne, čebelarstvo, predelava mesa in seveda vinogradništvo.

Predsednik pridelovalcev sladkorne pese Kosi:

Kapitalski interes za obuditev proizvodnje obstaja

Ormož, 25. novembra (STA) – Združenje pridelovalcev sladkorne pese nadaljuje svoje aktivnosti za vnovično oživitev pridelave in predelave sladkorne pese po letu 2017, ko bodo v skladu z letošnjim sklepom Evropske komisije padle sladkorne kvote. Kot je povedal predsednik združenja Miroslav Kosi, kapitalski interes za vlaganje v tovarno obstaja, a je še vedno tudi precej ovir.

Zakaj obuditi proizvodnjo sladkorne pese v Sloveniji?

Preprosto zato, ker se v vseh deželah, kjer jo danes pridelujejo, to splača. Mi pa imamo še dodaten interes, da sledimo napotkom ministrstva za kmetijstvo ter priporočilom Evropske komisije o zagotovitvi prehranske varnosti. Naš kmetijski minister zastopa slogan Zagotovimo si hrano za jutri, zato je to še dodaten razlog, zaradi katerega se nam to zdi pomembno.

Kje vidite glavne ovire, da vam to do leta 2017 uspe?

Ovir za oživitev pridelave sladkorne pese ni, so pa ovire s tem, ker pridelovalci ne vemo, kje bi njihov pridelek predelovali. Naloga našega združenja je zato, da poskrbimo za to, da bo to postalo jasno. Res obstajajo opcije, da bi sladkorno peso izvozili v hrvaško tovarno v Virovitici, kjer so zainteresirani za sodelovanje, a to ni naš glavni cilj. Mi namreč želimo, da bi se zagotovila delovna mesta mladim ljudem v Sloveniji, ki morajo danes delo iskati v tujini.

Kako daleč pa so aktivnosti v zvezi z morebitno ponovno oživitvijo tovarne sladkorja?

Združenje je v tej zgodbi trenutno zelo osamljeno, kljub temu pa peljemo določene postopke. Tako se med drugim pogovarjamo tudi s sedanjimi lastniki nepremičnin na območju nekdanje tovarne v Ormožu, ki so za prodajo zainteresirani. Ker pa še vedno ni zaključen postopek razgradnje, je to cokla pri vseh takšnih pogovorih vse od leta 2010. Vemo sicer, da vpleteni ne morejo vplivati na sodne postopke, a vedno obstaja možnost mediacije in ni nam jasno, zakaj ne gredo po tej poti.

Na koliko pa so ocenjene nepremičnine?

Ponudba nizozemskega koncerna Cosune, ki je bil večinski lastnik TSO, je še vedno cenejša, kot če bi razmišljali o novi lokaciji, in znaša okoli 5,2 milijona evrov.

Koliko kapitala pa bi potrebovali za novo tovarno in kje bi ga dobili, glede na to, da je država že zavrnila možnost sodelovanja?

Tudi sami nismo verjeli, da bi država pri tem lastniško sodelovala, saj so ti časi mimo. Zanimivo pa je, da so na našo pobudo pretežno iz južne poloble prihajali signali vsaj šestih potencialnih investitorjev, s katerimi si še vedno izmenjujemo stališča in jih zdaj "zavajamo" s termini, saj jim ne znamo ponuditi datuma, od kdaj naprej se lahko začnemo resno pogovarjati. Bojim se, da bodo tudi oni kmalu spoznali, s kom imajo opravka, pa pri tem ne mislim našega združenja. Bolj je problem, da naše združenje ni v pravi državi.

Razmišljate tudi o tem, da bi oživitev proizvodnje sladkorja vzpostavili na novi lokaciji?

Irska, ki je leta 2010 šla skozi podobno zgodbo in je zaprla dve tovarni, je danes ustanovila sklad, v katerega lahko zainteresirani vplačajo denar, s katerim bodo pokrili načrte za investicijo in nato zapeljalo zgodbo tako, da bodo preko različnih razpisov dobili obrate, ki bodo v lasti države. Sami smo to državo že obiskali, očitno jo bodo morali nekateri še enkrat.

Koliko denarja pa bi bilo potrebnega za vzpostavitev tovarne?

Študija je pokazala, da bi potrebovali okoli 136 milijonov evrov v primeru, da bi tovarno gradili na lokaciji nekdanje TSO. V primeru povsem nove tovarne pa številke niso jasne, saj ne vemo, kaj vse so lahko zgodbi in kaj vse si lahko kdo izmisli, da bi zadevo zavrl in dodatno podražil, kot je to navada v Sloveniji.

Kako pa odgovarjate na pomisleke v delu stroke, ki meni, da se bo z odpravo sladkornih kvot znižala tudi dobičkonosnost panoge?

Odgovor je preprost, ker smo eno zgodbo že dali skozi. Ob sladkorni reformi, ko smo zaprli tovarno v Ormožu, so napovedovali padec cen, kar se nato ni zgodilo. Takšne stvari razlagajo veliki akterji, vsi pa vemo, da se število ljudi na našem planetu ekstremno hitro povečuje in je potreba po hrani, zlasti na južni polobli, temu primerno vsak dan večja. Veliko držav, ki so bile pred desetimi leti neto izvoznice sladkorja, so danes neto uvozniki.

V Prlekiji ambiciozno čakajo na novo programsko obdobje

Ljutomer, 25. novembra (STA) – Prlekijo sestavlja enajst občin iz upravnih enot Ljutomer, Ormož in Gornja Radgona, ki se raztezajo med Avstrijo in Hrvaško oziroma med Muro in Dravo. Na omenjenem območju, ki je sicer razdeljeno med pomursko in podravske statistične regije, živi nekaj več kot 55.000 prebivalcev, ob tem pa nima skupnega upravnega in političnega središča.

Tri že omenjena mesta predstavljajo urbani del Prlekije, ostale občine Apače, Križevci, Središče ob Dravi, Sveti Jurij ob Ščavnici, Sveti Tomaž, Razkrižje in Veržej pa so z izjemo Radencev pretežno podeželskega značaja.

Nobeno od treh upravnih središč nima statusa mestne občine, dejstvo, da vsa večja gravitacijska središča ležijo izven regije, pa zaznamuje negativne migracijske tokove, koncentracijo kapitala in delovne sile izven Prlekije.

Glede na ocene, da bo v programskem obdobju 2014 – 2020 Slovenija deležna okoli 3,3 milijarde evrov kohezijskih sredstev oziroma skupaj štiri milijarde evrov vseh evropskih sredstev, v Prleški razvojni agenciji ocenjujejo, da bi lahko v njihovi regiji do leta 2020 izkoristili okoli 3,5 odstotka tega denarja, kar pomeni približno 140 milijonov evrov.

Ob tem popis vseh lokalnih potreb Prlekije v naslednjem proračunskem obdobju kaže na to, da z vsemi načrtovanimi projekti v vrednosti skoraj 600 milijonov evrov potrebe regije za več kot trikrat presegajo trenutne možnosti. Številni načrtovani programi in projekti so že bili izvedeni, nekatere od njih bodo prenesli v naslednje programsko obdobje.

Kot na splošno ugotavljajo v Prleški razvojni agenciji, Prlekiji v prejšnjem programskem obdobju ni uspelo narediti razvojnega preboja. Načrtovano zmanjševanje zaostanka za razvitejšimi deli Slovenije je prepočasno, da bi lahko ugotovili opaznejše premike v družbeno ekonomskem položaju. Kljub temu je na nekaterih področjih napredek vendarle opazen in pomemben za nadaljnji razvoj regije.

Največji del razvojnih sredstev je regija pridobila iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, ob tem pa so uspešno izvajali tudi projekte v okviru Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Evropskega socialnega sklada.

V manjši meri, kot je bilo načrtovano in pričakovano, so bile organizacije in posamezniki uspešni pri kandidiranju na razpise v okviru posebnega zakona o Pomurju, ki je ob občinah Pomurja zajel tudi občine iz ormoškega območja. Regija pa je bila zelo skromna tudi na področju koriščenja razvojnih sredstev v okviru čezmejnih operativnih programov.

Glede na področja vloženih sredstev v preteklem programskem obdobju je bil največji del sredstev v okviru gornjih programov namenjen izgradnji primarne infrastrukture. V prvem delu programskega obdobja je bila večina sredstev namenjena izgradnji lokalne prometne infrastrukture, v nadaljevanju izvajanja pa so dobile priložnost tudi druge vsebine, zlasti kmetijstvo, turizem in okoljske naložbe.

Največji del naložb, financiranih s sredstvi nacionalnih in evropskih programov, so realizirale občine, manj pa podjetja in fizične osebe. Razvojni zaostanek Prlekije s temi naložbami sicer ni bil zmanjšan, zagotovo pa so naložena sredstva prispevala k višji kakovosti bivanja v Prlekiji. Ta zdaj nudi možnost, da regija v prihodnjem programskem obdobju z vlaganji v sodobne tehnologije, učinkovito prehransko in turistično gospodarstvo dokončno začne dohitevati preostanek države.

Kmetijstvo še vedno ena ključnih gospodarskih panog Prlekije

Ljutomer, 27. novembra (STA) – Ena glavnih gospodarskih dejavnosti na območju enajstih občin Prlekije je kmetijstvo, ki daje priložnosti tudi za prihodnje, zlasti v navezavi s turizmom. Leta 2010 je bilo v regiji 4350 družinskih kmetij, to pa pomeni 5,8 odstotka vseh v Sloveniji. Ob tem pa zaskrbljuje dejstvo, da se je v desetih letih število kmetij zmanjšalo za skoraj petino.

Hitrejši upad kmetij v Prlekiji na tamkajšnji razvojni agenciji v glavnem pripisujejo dvema vzporednima procesoma, koncentraciji kmetijskih zemljišč in povečevanju tržno usmerjenih kmetij in procesu opuščanja kmetovanja lastnikov manjših kmetij. To še posebej velja za območja z omejenimi dejavniki kmetovanja.

Še vedno se največ, dobra četrtnina kmetij ukvarja z mešano živinorejo, deleži ostalih tipov kmetovanja pa so se v zadnjem desetletju pomembno spremenili. Na drugem mestu po obsegu pridelave je specializirana pridelava poljščin, čemur sledijo gojitelji trajnih nasadov in rejci pašne živine. Največji, več kot polovični upad beležita prašičereja in perutninarstvo.

Spremembe pripisujejo tudi ukrepom kmetijske politike, ki so pomembneje podprli poljedelstvo in v manjši meri specializirano kmetovanje, ter slabšim tržno ekonomskim razmeram v vinogradništvu in sadjarstvu.

V zadnjem desetletju se je vidno spremenila struktura kmetij glede na velikost. Največ jih je v razredu pod dvema hektarjema, potem ko so še pred desetimi leti prevladovale tiste v velikostnem razredu med dvema in petimi hektarji. Omenjeno dejstvo pa kaže na trende, ki za samooskrbo sposobnost Prlekije morda niso najugodnejši, saj potencial malih kmetij upada, število večjih in tržno usmerjenih kmetij pa raste prepočasi.

Pomembna panoga v regiji je vinogradništvo, saj se z njim v Prlekiji po podatkih iz leta 2010 ukvarja skoraj 2400 pridelovalcev, kar pa je za skoraj petino manj kot deset let prej. Obseg površin vinogradov se je sicer povečal in predstavlja skoraj desetino vseh slovenskih. Vendar pa je povprečna velikost vinograda le 0,65 hektarja, kar priča o izjemno razdrobljeni lastniški strukturi in temu primerni nekonkurenčnosti panoge.

Na območju Prlekije delujejo tri večje družbe, specializirane za vinogradništvo in kletarstvo. Največja med njimi je P&F Jeruzalem, ki je pred časom združila Ljutomersko in ormoško klet v največje tovrstno podjetje v državi, ob njej pa sta v regiji prisotni še družbi Radgonske gorice, ki je na trg prodrla s kakovostnimi peninami, ter Kapela, najmanjše od njih, ki se sooča z resnimi eksistenčnimi težavami.

Sicer pa priložnost za ohranitev, razvoj in povečanje konkurenčnosti podeželja v Prlekiji lahko predstavljajo tudi dopolnilne dejavnosti na kmetijah, za kar pa bo potreben bistveno večji napor v smeri prestrukturiranja kmetijske pridelave. Ključno vlogo pri tem pripisujejo kmetijski politiki, saj je reševanje problematike nujno, vendar za lokalne skupnosti in kmetijska območja prezahtevno, tako s finančnega kot s sistemskega vidika.

V Prleški razvojni agenciji zato menijo, da se v luči prehoda v novo proračunsko obdobje regiji obeta spodbudna kmetijska politika in spodbuden program razvoja podeželja, ki je bolj kot prejšnji naravnani v trajnostno rabo kmetijskih zemljišč, ekološko kmetovanje in skrbno ravnanje z naravnimi viri.

Iztekajoče proračunsko obdobje je zaznamoval tudi pričetek izvajanja programa Leader, v okviru katerega je Lokalna akcijska skupina Prlekija v času od pričetka delovanja do leta 2013 uspela pridobiti skoraj 1,4 milijona evrov nepovratnih sredstev. Do leta 2014 bo izvedenih več kot 40 projektov za uresničevanje lokalne razvojne strategije v skupni vrednosti preko dva milijona evrov.

V Prlekiji opozarjajo na preveč birokracije pri črpanju EU denarja

Ljutomer/Ormož, 27. novembra (STA) – Prleške občine so bile v pretekli finančni perspektivi različno uspešne pri črpanju evropskih sredstev, v vseh pa opozarjajo predvsem na predolge birokratske postopke naše države. Zelo kritičen je župan Ormoža

Alojz Sok, ki pravi, da je država mačehovska do podeželja. Iz regije je sicer slišati tudi precej kritik na račun "pomurskega zakona". Sok je razmere opisal s primerom investicije v namakalni sistem, za katerega so prejeli 1,2 milijona evrov evropskih sredstev. Največja težava je bila pri pridobivanju gradbenega dovoljenja in urejanju dokumentacije, saj jim je to vzelo kar pet let, nato pa so še dodatno leto in pol čakali na denar.

Kot je dejal, trenutno sploh ne vedo, kako bodo njihovi projekti vključeni v razvojne programe države, ki spreminja sistem financiranja v naslednjem proračunskem obdobju in prehaja na centraliziran način porabe EU sredstev. To po njegovem pomeni, da bodo ministrstva odločala o podpori programom in porabi sredstev.

"Očitno gre za to, da bodo podeželska področja izvisela, denar pa bo porabljen v razvitejšem delu Slovenije, čeprav ga Slovenija dobi zaradi nerazvitih," je dejal ormoški župan, ki je nezadovoljen tudi zaradi zakona o razvojni podpori pomurski regiji do leta 2015, katerega del je tudi celotno prleško območje, a po Sokovih besedah so bili vanj vključeni zgolj za številko.

Na vseh razpisih sta nekaj malega denarja uspela dobiti le dva podjetnika iz območja ormoške upravne enote, zato je zaradi omenjenega zakona po Sokovem mnenju ormoško območje utrpelo kvečjemu škodo. Sam sicer med večjimi potenciali regije vidi vinogradništvo, vrtnarstvo, še posebej pa kmetijsko dejavnost v povezavi s turizmom...

[Preberite več \(KLIK\)!](#)

Prleško gospodarstvo raste, število delovnih mest upada

Ljutomer, 27. novembra (STA) – Na območju enajstih občin Prlekije se število gospodarskih družb zadnjih deset let stalno povečuje. Če je leta 2004 na tem območju poslovalo 485 podjetij, jih je bilo po podatkih Prleške razvojne agencije leta 2011 že 688, kar v obeh obdobjih predstavlja 1,2 odstotka vseh slovenskih gospodarskih družb. Kljub temu pa število zaposlenih ves čas pada.

Če so družbe v regiji leta 2004 zaposlovale 8187 ljudi, pa se je število zaposlenih leta 2011 zmanjšalo na 7433. Več kot devetodstoten padec zaposlenih je več kot dvakrat višji od povprečja v Sloveniji, višji je tudi od povprečja v Podravju, nekaj nižji pa od povprečja v širši Pomurski regiji, kamor statistično spada večji del Prlekije.

Prleške gospodarske družbe so v letu 2011 posedovale približno odstotek vseh sredstev glede na število slovenskih družb ter odstotek kapitala, hkrati pa so ustvarile tudi takšen delež vseh prihodkov in skoraj dva odstotka neto slovenskega čistega izida. Dodana vrednost na zaposlenega se počasi dviguje in je leta 2011 dosegla 29.030 evrov na zaposlenega, kar je predstavljalo dobrih 77 odstotkov slovenskega povprečja.

Pozitivni so trendi na področju izvozne usmerjenosti. Prleške družbe so tako v letu 2011 ustvarile kar 37,8 odstotka čistih prihodkov od prodaje na tujih trgih, kar je skoraj deset odstotkov več kot sedem let prej, presega pa tudi slovensko povprečje. Glede na ustvarjen dobiček je na prvem mestu predelovalna industrija, iz katere posebej izstopajo proizvodnja optičnih izdelkov, elektronike, strojne obdelave kovin, živilska industrija in proizvodnja embalaže, popravlja pa se tudi položaj kmetijstva.

Največji čisti dobiček med prleškimi podjetji zadnja leta ustvarja ormoško podjetje Carrera Optyl, ki je leta 2011 beležila 4,58 milijona evrov dobička, to pa je predstavljalo skoraj 29 odstotkov vsega dobička..

[Preberite več \(KLIK\)!](#)